

Upoutaný Prometheus, tragoedie. Přeložil Josef Král. Úvod (s. 7-8). Praha, Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění 1914. 55 s. (Bibliotéka klassiků řeckých a římských sv. 24)

BIBLIOTÉKA
KLASSIKŮ ŘECKÝCH A ŘÍMSKÝCH

VYDÁVANÁ
III. TŘÍDOU ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ

ČÍSLO 24.

UPOUTANÝ PROMETHEUS.

TRAGOEDIE AISCHYLOVA.

PŘELOŽIL
JOSEF KRÁL

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1914

UPOUTANÝ
PROMETHEUS

TRAGOEDIE AISCHYLOVA.

PŘELOŽIL
JOSEF KRÁL

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1914.

TISKEM ALOISA WIESNERA V PRAZE, KNIHTISKAŘE ČESKÉ AKADEMIE
CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ A C. K. ČESKÉ
VYSOKÉ ŠKOLY TECHNICKÉ V PRAZE.

OSOBY:

Moc (a Síla).
Bůh Hefaistos.
Titan Prometheus.
Titan Okeanos.
Io, dcera krále argejského Inacha.
Bůh Hermes.
Sbor Okeanoven, mořských víl, dcer Okeanových.

Děj koná se v pusté a skalnaté krajině na severu Skythie (nynějšího Ruska), blízko proudu Okeana obkličujícího celou zemi.

ÚVOD.

Tato mohutná tragoedie Aischylova byla nejspíše prostřední částí jeho trilogie o Prometheovi, jejíž ostatní dvě dramata jsou ztracena. První bylo asi *Prometheus ohněnosný* (#####), druhé tato tragoedie *Prometheus upoutaný* (#####); třetí *Prometheus osvobozený* (#####). Při zběžném přečtení ovšem se zdá, že tragoedie zachovaná jest celek sám o sobě srozumitelný, ježto básník po svém způsobu dotýká se v ní toho, co děj této tragoedie předcházelo, a také naznačuje, že trest Prometheův jednou bude ukončen. Proto vyskytly se domněnky, po mém soudu nesprávné, že toto drama bylo později z celé trilogie vyřazeno a přepracováno tak, aby se hodilo k samostatnému provozování. Avšak kdo by posuzoval drama toto jako samostatný celek, pojímal by je nesprávně. Prometheus netrpí, jak by se zdálo, nevinně, za viny nespáchané; nýbrž trestán jest za těžké prohřešení proti nejvyššímu bohu Diovi, jenž ovšem podle jeho slov jest samovládce nespravedlivý a bezohledný. Aischylos sám byl básník, cítící hluboce nábožensky a nedotčený ještě pozdějším osvícenstvím sofistů; taková charakteristika Diova nemohla se snášeti s jeho náboženským přesvědčením. Z nářek Promethea samého můžeme si učiniti o tom, co se dalo v prvním dramatu, kteréž vykládalo o provinění Prometheově, jakousi představu. Prometheus, jeden z Titanů, kteří dříve vládli světem, postavil se na stranu Diovu, když se vzepřel svému otci Titanovi Kronovi, a pomohl mu v tomto boji k vítězství. Titani, mimo ty, kteří přidali se k Diovi (náležel k nim i Okeanos), svrženi byli do podsvětí a místo jejich vlády, surové a bezohledné, zavedl nový panovník Zeus vládu lepší a osvícenější. Chtěl také

8

staré člověčenstvo, nevědomé a pokroku neschopné, nahraditi jiným, daleko lepším. Těmto dobrým úmyslům Dioovým vzepřel se v prvním dramatu Prometheus; zachránil staré lidstvo, povznesl je tím, že jim poskytl nebeského ohně, původu všeho umění, ale tím také zkřížil a zmařil úmysly Diovy. To bylo nějakým způsobem vykládáno v prvním dramatu, jež tedy obsahovalo boj mezi úmysly Diovy (Zeus

asi ani v tomto dramatě nevystupoval osobně) a Prometheovými. Prometheus dopustil se těžké viny, za kterou ho stihl v zachované tragoedii krutý trest. Drama třetí končilo se smírem mezi Prometheem a Diem. Jak můžeme souditi ze zachovaných zlomků tohoto dramata, Prometheus, dlouhými mukami utrýzněný a toužící po smrti, ochabl ve svém vzdoru a byl ke smíru hotov. Zeus se smířil již s otcem Kronem a Titany, jež propustil z podsvětí. Byl hotov i ke smíru s Prometheem, jenž se rovněž z podsvětí, kam byl sražen bleskem Diovým na konci druhé tragoedie, dostal zase na světlo denní, zjeví-li mu Prometheus tajemství, jež zná a jež se týká způsobu, jakým Zeus sám má býti s vlády svržen. Herakles, syn Diův, zabije orla, který trýzní Promethea, a Kentaur Chiron, postřelený jedovatým šípem Herakleovým, nemoha se bolestí zprostiti jinak než smrtí, uvolí se sejíti do podsvětí; dobrovolnou svou smrtí vykoupí Promethea a smyje jeho vinu. Toto rozuzlení připraveno jest také vystoupením Ioiným v zachované tragoedii. I tu se zdá, že Io, pronásledovaná Herou, manželkou Dia, jež Ioi nabízel svou lásku, trpí bez příčiny vinou Diovou. Ale Zeus i tu měl hlubší a čistší úmysly. Io dotknutím ruky Diovy počne a porodí syna, jehož pozdní potomek Herakles nejen osvobodí lidstvo z mnohých útrap, nýbrž vyprostí také staršího dobrodince lidstva Promethea. Tedy také osud Ioin obrátí Zeus podle moudrosti své k lepšímu. Kdy trilogie tato byla provozována, není jisto. Překládáno jest, arci s použitím i jiných vydání, podle textu komentovaného vydání *Weckleinova* (z r. 1893). Odchyly od jeho textu uvedeny jsou v poznámkách.

M o c .

(se S í l o u v l e č e P r o m e t h e a . Z a n i m i j d e H e f a i s t o s , m a j e v r u c e k o v á ř s k é n á č i n ě) .

Již do končin jsme země přišli dalekých,
v pruh krajů skythských, lidu prázdnou pustinu,
kde rozkaz, kterýž tobě otec uložil,
máš vykonati, Hefaiste, a k vysokým
a srázným skalám přikovati železnou 5
pout nerozlomných vazbou toho zločince.
Neb skvost tvůj, jasný oheň, umění všech zdroj,
ti vzal a lidem daroval, a pro toto
má provinění bohům splatit pokutu,
by naučil se snášet vládu Diovu 10
a od své náklonnosti k lidem upustil.

H e f a i s t o s .

Tvůj úkol, Moci, vyplněn i, Sílo, tvůj,
a nic již nebrání vám odsud odejít.

Já odvahy však nemám moci připoutat
k té skále bouřné boha, jenž mi příbuzen. 15
Však přece nutno, bych se k tomu odhodlal;
jeť nebezpečno nedbat slova otcova.
Ó hrdopyšný synu moudré Themidy,
já tebe nerad, jaks i tomu nerad sám, 20
k té pusté skále pevným poutem přikovám,
kde ani hlasu nezaslechneš smrtelných

10

ni tváře neuvidíš. Jasný slunce žár
tě opálí, až zmizí pleti ruměnec;
i budeš rád, až zhasí den noc hvězdnatá
a jitřní rosu slunce opět rozptýlí. 25
Tíž toho zla tě stále bude mučiti;
neb nezrodil se dosud, kdo tě vyprostí.
Tu odměnu máš za svou k lidem náklonnost.
Neb neděse se hněvu bohů, sám jsa bůh,
jsi proti právu lidem výhod poskytl. 30
A proto stoje, nemoha si pohovět
ni zdřímnout, smutnou budeš hlídat skálu tu,
a často budeš naříkati nadarmo
a lkát; jeť neúprosná mysl Diova.
Vždyť bývá přísný každý nový panovník. 35

Moc.

Nuž, proč pak váháš, proč ho marně lituješ,
proč k bohu, bohům protivnému, kterýž tvůj
dal statek zrádně lidem, záštím neplaneš?

Hefaistos.

Jest mocnou věru páskou příbuznost a styk.

Moc.

Ba jest; však smí-li se též nedbat rozkazů, 40
jež otec dal? Proč toho víc se neděšíš?

Hefaistos.

Tys stále nelítostná, plná smělosti.

Moc.

Nic není platno nad ním naříkat, a ty,
co nijak neprospívá, nečiň zbytečně!

H e f a i s t o s .

Ó jak mám v nenávisti svoje řemeslo! 45

11

M o c .

Proč povrháš jím? Není touto prací tvou,
bych zkrátka řekla, vinno tvoje umění.

H e f a i s t o s .

Ó kéž by jinému se bylo dostalo!

M o c .

Jen ten, kdo bohům vládne, protivenství prost;
neb nikdo mimo Dia není svoboden. 50

H e f a i s t o s .

Z té příhody to chápu, nenamítám nic.

M o c .

Nuž rychle tedy toho sevři okovy,
by nespátril tě otec, kterak prodléváš

H e f a i s t o s .

Hle vidíš, připraveny jsou již náramky ¹⁾

M o c .

Nuž ruce jimi obemkni a kladivem 55
je s velkou silou přitluc, přiraz ke skále!

H e f a i s t o s .

Již vykonávám práci tu a nelením.

Moc.

Jen nepovoluj, přiraz, připoutej je víc!
I tam, kde není rady, umí vyváznout.

¹⁾ S trpkou ironií Hefaistos nazývá pouta, obkličující ruce, náramky.

12

Hefaistos.

Je pevně sevřeno již toto rameno. 60

Moc.

I toto sepní nyní kruhem bezpečně,
by zvěděl, že jest horším mudrcem než Zeus.

Hefaistos.

Jen ten, víc nikdo, právem by mě pokáral.

Moc.

Teď železného hřebu nelítostný klín
mu veskrz se vší silou proraz skrze hrudí! 65

Hefaistos.

Ach, Promethee, vzdychám nad tou trýzní tvou!

Moc.

Ty opět váháš, protivníků Diových
zas želíš? Ať sám nad sebou kdys nezpláčeš!

Hefaistos.

Zříš podívanou, na niž hrozno pohledět.

Moc.

Zřím, kterak toho stíhá spravedlivý trest. 70
Však přilož mu též kolem boků obruče!

Hefaistos.

To věc je nutná. Nepobízej přespříliš!

Moc.

Ba budu pobízeti, budu tě i štvát.
Však sestup, nohy mocně kruhem obemkni!

13

Hefaistos.

Hle, s malou prací úkol ten jest vykonán. 75

Moc.

Ted' silně přiraz pouta, hřeby probitá!
Jeť přísný ten, jenž soudcem všeho konání.²⁾

Hefaistos.

Tvůj jazyk shodně s podobou tvou hovoří.

Moc.

Ty podléhej si citu, nelítostnost však
mi nevyčítej ani drsnou horlivost! 80

Hefaistos.

Nuž pojďme! Sevřeny má údy okovy.

Moc.

Tu veď si nyní zpupně, bohům odnímej,
co jejich jest, a dávej smrtelníkům! Jak
ti mohou lidé polehčit v tvých útrapách?
Ne pravým jménem bozi zvou tě mudrcem; 85
neb tobě samému je třeba mudrce,
jak vyprostit se z těchto vazeb umělých.

Prometheus.

Ó jasné nebe, rychlokřídlí větrové,
řek zdroje, třpyte nesčíslných mořských vln,
ó země, všeho matko! Beru za svědka 90

i tebe, vševidoucí kruhu sluneční:
hle, vizte mne, co bůh jsa trpím od bohů!

2) Nejvyšší bůh Zeus.

14

Ó vizte mě zde, jak tisíce let
tak potupných muk mne trápiti má 95
zlé soužení! Pout těch potupu on,
jenž nedávno vládcem se nad bohy stal,
si vymyslíl. Ach!
Ach, nad strastí lkám, jež tíži mě teď,
i nad tou, jež hrozí mi příště. Kdy má
se skončit as tato má trýzeň? 100
Však, co to pravím? Dopodrobna předvídám
vše, co mi hrozí, aniž jaká pohroma
mne stihne nenadálá. Třeba určený
svůj osud snášet lehce, ježto poznávám,
že nelze vzpírati se síle nutnosti. 105
Však nemohu ni mlčet o svém osudu
ni nemlčet; neb dal jsem smrtelníkům dar,
a za to, chudák, stížen jsem tím trápením.
Zdroj ohně tajně ve třtině jsem uloupil,
jenž učitelem všelikého umění 110
a velikou se smrtelným stal pomocí.
A za tu vinu pykám trestem, pod širým
jsa nebem hanebnými sevřen okovy.
Á! Á! Co to, co to?³⁾
Ký šum ovál mě? Ký to dech vůně skrytý? 115
Zda z bohů, polobohů či snad ze smrtných?
Kdo v kraj přišel ten, světa mez?
Zda spatřit moje soužení? Či co tu chce?
Nuž, vizte boha nešťastného v okovech,
jenž Diův je sok a nesmrtným všem 120
se protivným stal, co v Diovu síň
jich vstupuje. Sám jsem vinen tím já,
že přílišnou láskou jsem k smrtelným lnul.
Ach žel! Ach jaký tu na blízku let
zas ptáků slyším? Zní šumotem vzduch, 125
jak perutí hbitých jej rozráží šleh.
Vše děsí mě, co se mi blíží.

3) Ponechávám tu ruk. čtení.

15

Sbor Okeanoven
(snesl se s výše na okřídleném voze.)

Str. I.

Jen neměj strachu! Přátelská
jest družina to, která v ten
sem k tobě zavítala kraj,
závodem křídel hbitým, 130
ač otec nám to stěží jen
povolil. Rychlé sem mě nesly vánky.
Neb ozvěna ran železem
až v kouty vnikla jeskyně⁴⁾
a ostýchavý vyděsila klid můj.
Sem bosa hned v perutném spěchám voze. 135

Prometheus.

Ach žel! Ach žel!
Ó Okeana, jenž ovíjí vod
svých nezmarných tokem vši pevniny kruh,
a Tethye dcery, jež hojností stkví
se rozenců svých, 140
hle patřte a vizte, jak strašlivých pout
jsem sepiat vazbou zde k vrcholu skal
těch vysokých! Zde
stát na stráži teď budu stále.

Sbor.

Ant. I.
Ba vidím, Promethee! Mrak
mi oči zastřel pochmurný 145
a plný slz, když shlédla jsem,
kterak tvé tělo trpí,
jsouc na skalách tak trýzněno
potupou ocelových těchto vazeb.
Neb řídí noví správcové
lod' Olympa. Zeus vůlí svou
a podle nových zákonů teď vládne. 150
Co dřív bylo mocné, to nyní ničí.

⁴⁾ Okeanovny bydlí v jeskyních v moři.

Prometheus.

Kéž do hloubi země a v Hadovu říš,
kde mrtvých dlí sbor,
mne srazil, v širý ten Tartara kraj,⁵⁾
a pevnými pouty mě ukrutně spial, 155
by nijaký bůh ni jiný kdo z mých
se netěšil muk!
Teď ve vzduchu visím, já nebožák, svým
pak odpůrcům působím radost.

Sbor.

Str. II.
Kdo z bohů jest tak ukrutný;
by z trýzně tvé se radoval? 160
Kdo mimo Dia soucitu
s tvým nemá neštěstím? Však on jsa rozhněván
a s neoblomnou myslí rod
Uranův ⁶⁾ ničí a dřív
pokoje si nedá,
až nasytí srdce a úskokem kdos 165
a zápasem těžkým mu vládu vyrve.

Prometheus.

Však nastane čas, kdy blažených pán
si vzpomene na mne, ač na údech spiat
jsem tuhou vazbou těch potupných pout,
chtě, záměr bych nový, jímž ztratit má čest 170
a žezlo své vlády, mu prozradil já.
Však přemluvy kouzlo a slov jeho med
mne nezmámí nijak, a nikdy ni strach
mne nepojme z příkrých a výhrůžných slov.
I nezjevím nic, až ukrutných pout 175
mne zbaví a sám se odhodlá trest
mi splatit za tuto hanbu.

⁵⁾ Hades jest bůh podsvětí, Tartaros nejhlubší část podsvětí.

⁶⁾ Uranos a Rhea, rodiče Krona, otce Diova, byla se svým rodem nejstarší božstva. Z jejich rodu pochází též Prometheus.

Sbor.

Ant. II.
Tys odvážný a pro trpkou

svou trýzeň nechceš povolit;
než příliš smělá je tvá řeč. 180
Mou mysl rozechvěl však pronikavý strach.
Mne plní bázní osud tvůj,
kdy se as dočkati máš
konce těchto strastí;
neb nesnadno přístupen Kronův je syn,
a nemožno oblomit jeho srdce. 185

Prometheus.

Vím, drsný že jest a za právo má,
co smyslí si sám. Já míním však přec,
že změkne mu srdce, až způsobem tím
ho postihne pád. 190
Pak nezkrotný ten svůj utiší hněv
a ve shodě se mnou a v přátelství rád
se octne, a rád je též přijmu.

Náčelnice sboru.

Vše vyjev nám a vylož, jaké povahy
jest provinění, při němž Zeus tě postihl,
že trestá tě tak trpce a tak potupně. 195
Nuž pouč nás, ač řeč-li ta tě netíží.

Prometheus.

Ba věru, žalostno mi o tom mluvíti
a žal též mlčet; neblahé to se všech stran.
Jak započali bozi na se nevražít,
a vzájemný se mezi nimi zdvíhal svár 200
neb jedni chtěli Krona stolce zbaviti,
by vlásti mohl ovšem Zeus, a druhým zas
šlo o to, by se nikdy vlády nezmocnil,
tu Titanům já radu dáti nejlepší

2

18

jsem hodlal, Země rozencům a Urana, 205
však nebylo mi možno. Chytré záměry
mé zamítnuvše mínili, že bez práce
a násilně svou vůlí mocnou povládnou.
Mně věstila má matka Themis, která té
se zove Zemí, jedna bytost mnohých jmen, 210
ne jednou, jak se v budoucnosti skončí boj,

že souzeno jest zvítěziti těm, kdo lstí,
 ne silou nebo mocí předčí nad druhé.
 když o tom jsem jim vykládal, ti za hodna
 mne neuznali vůbec ani pohledu. 215
 I zdálo se mi, za takých že poměrů
 jest nejvhodnější, abych s matkou Diovi
 byl pomocníkem ochotným a vítaným.
 To mou se radou stalo, černá Tartaru
 že propast vězňů v hloubce Krona starého 220
 i se spojenci jeho. Tímto způsobem
 jsem panovníku bohů pomohl, však on
 se tímto krutým trestem za to odměnil.
 Vždyť vládcům takřka vrozena ta choroba,
 že mají nedůvěru ke svým přátelům. 225
 Však po čem se mne ptáte, z jaké příčiny
 tak potupně mě trestá, to vám vyložím.
 Jak na otcovský sedl stolec, bohům hned
 těm ty a oněm jiné dával úděly
 a zvláštní vládu přiděloval každému, 230
 však pranic nedbal smrtelníků ubohých,
 než zahladiti hodlal všecken lidský rod
 a místo něho jiný, nový stvořiti.
 A tomu nikdo nevzpíral se mimo mne.
 Já měl tu smělost: zachránil jsem smrtelné, 235
 by zahubeni do podsvětí nesešli
 A proto takovou jsem tížen pohromou,
 již snášet bolest, vidět soustrast vzbuzuje.
 Že lítost měl jsem s lidmi, za hodna jsem sám
 jí nebyl uznán, jsa tak krutě potrestán, 240
 že neslavnou jsem podívanou Diovi.

19

Náčelnice sboru.

Má mysl ze železa, srdce z kamene,
 kdo, Promethee, útrpnosti necítí
 s tvou trýzní! Já bych nechtěla jí ani zřít,
 však spatřivši ji bolest cítím v srdci mém. 245

Prometheus.

Ba pohled na mne budí přátel útrpnost.

Náčelnice sboru.

A nezašel jsi v tom svém činu ještě dál?

Prometheus.

Těž zabránil jsem lidem osud předvídat.

Náčelnice sboru.

A jaký lék jsi našel této choroby?

Prometheus.

V jich srdce uložil jsem slepé naděje. 250

Náčelnice sboru.

Tos velkou pomoc smrtelníkům ušetřil.

Prometheus.

A k tomu ještě ohně jsem jim poskytl.

Náčelnice sboru.

Teď mají zářný oheň lidé smrtelní?

Prometheus.

A s ohněm mnohým naučí se uměním.

2*

20

Náčelnice sboru.

A pro takové provinění tedy Zeus - 255

Prometheus.

mne tresce aniž v trápení mi uleví.

Náčelnice sboru.

A není konec té tvé trýzni stanoven?

Prometheus.

Jí není konce než až se mu zalíbí.

Náčelnice sboru.

Jak stane se to? Več lze doufat? Nevidíš,
žes chybil? Jak jsi chybil, o tom vykládat 260
mně nelibost a tobě žalost působí.
Než nechme toho! Ty však hled' se trýzně zbýt!

Prometheus.

Jeť lehkó tomu, kdo jest mimo pohromu,
by domlouval a rady dával jinému, 265
jenž neštěstím je stížen. Já to věděl vše.
Já chtěl jsem, chtěl jsem chybit - toho nezapru -,
a lidem pomáhaje, sám jsem muka ta
si způsobil; však nemyslil jsem, takový
že trest mě zmoří na vysokých skalínách, 270
v té lidu prázdne, nehostiné krajíně.
A nynější již trýzně mé mi neželte,
než sestupte a slyšte, jaký nastává
mi osud, byste zvěděly vše do konce.
Ó poslechněte, poslechněte! Sdílejte 275
se se mnou o mé útrapy! Vždyť pohroma
teď toho, jindy stejně stíhá onoho.

21

Náčelnice sboru.

Já, Promethee, ne nerada slov
tvých poslechnu. Viz,
jak kročejem hbitým již perutný ten 280
svůj opouštím vůz i posvátný vzduch,
jenž ptactva je drahou. Již na tvrdou sem
se snáším zem a o trudech tvých
chci slyšeti obšírný výklad.

(Sbor sestoupí s vozu na orchestru.)

Okeanos

(přiletí na okřídleném koni.)

Já daleké pouti jsem prolétl běh,
než, Promethee, jsem dostal se sem. 285
Dle vůle jen mé, ne otěží let
svůj řídil můj rychlý a křídlatý oř.
Mám soucit, to věz, s tvým osudem zlým.

Tak jednati káže mi příbuzná krev,
jak myslím. Však nejenom společný rod, 290
i úcta mě vede; neb nad jiné ctěn
jsi ode mne ty.

Že pravda to jest, to poznáš ty sám;
neb lichotit marně, to není můj zvyk.
Nuž rci mi, v čem já ti pomoci mám, 295
i neřekneš, jiný že věrnějším jest
tvým přítelem nad Okeana.

P r o m e t h e u s .

Aj, co se děje? Také ty jsi přišel sem
mou trýzeň spatřit? Kterak jsi se odvážil 300
proud soujmenný⁷⁾ a přirozené opustit
své sluje ze skal sklenuté a v končinu
tu přijít, matku železa? Či podívat

⁷⁾ Okeanos, proud tekoucí kolem celé země, kde Okeanos bydlí v přirozených jeskyních, jako jeho dcery Okeanovny.

22

ses přišel na můj osud, cítě soustrast s ním?
Viz podívanou: Diova zde přítele,
jenž pomohl mu vládu jeho zařídít, 305
jak krutou od něho je týrán pohromou!

O k e a n o s .

Ba vidím, Promethee, a co nejlépe .
chci tobě radit, ačkoli jsi chytrý sám.
Ó poznej se a v novou změň svou povahu! . 310
Vždyť také nový vládce bohům panuje.

Však budeš-li tak drsná slova metat naň.
a ostrá, Zeus je zaslechne as, daleko
ač sídlí v nebes výši, tak že nynější.
tvůj hněv z té trýzně žertem se ti bude zdát. 315

Než, ubožáku, zanech vášně, kterou máš,
a hled' se vyprostiti z této pohromy!
Snad starosvětská zdá se tobě rada má;
však řeči příliš hrdopyšné dostává
se, Promethee, takovéto odměny.

Ty nejsi ještě ponížen a ustoupit 320
zlu nechceš, nýbrž nové k němu přičinit.
Nuž poučením mým se říd' a nevzpouzej
se bičí, vida, kterak drsně panovník

ten vládne, nejsa zodpověden nikomu.
A nyní tedy půjdu, bych se pokusil, 325
ač je-li možno, z trýzně tě tě vyprostit.
Však ty dej pokoj, nemluv mnoho prudkých slov!
Či nevíš, ač jsi vychytralý nad míru,
že nerozvážný jazyk rány stíhají?

P r o m e t h e u s .

Žes viny prázdnen, to ti věru závidím, 330
ač odvážil ses soustrast mít s mým trápením.⁸⁾

⁸⁾ Čtu *xxxxxxxxxxxxxx* (m. *xxxxxxxxxxxxxx*). Prometheus míní toto: můžeš býti rád, že pouhé účastenství, které máš s mým osudem, nebylo ti pokládáno za provinění a nezpůsobilo ti nemilosti u Dia.

23

Však toho nechtěj, nebeř si to na starost!
Vždyť jeho neuprosíš ; neníť úprosný.
Spíš hled', bys sám tou cestou sobě neškodil.

O k e a n o s .

Ty mnohem lépe jiné umíš přivádět 335
než sebe sama k rozumu. Tak ze skutků,
ne ze slov soudím. V cestě mi však nezbraňuj!
Neb s chloubou, s chloubou pravím, že mi poskytně
Zeus vděku toho a z těch muk tě vyproští.

P r o m e t h e u s .

Však chválím tě a stále budu chváliti; 340
neb nemáš věru nedostatku ochoty.
Než nic se nenamáhej! Nepomůžeš mi,
a bys i chtěl se namáhat, tvá námaha
je marná. Dej si pokoj; nepleť se v tu věc!
Neb já bych nechtěl, když jsem stížen neštěstím, 345
by proto mnoho jiných došlo pohromy.
Ba ne! Mneť tíží také osud, který má
můj bratr Atlas; stojíc v kraji západním
a na svých plecích drží tam sloup oblohy
a země, břímě, které není lehkou nést. 350
Těž syna Země, kterýž v slujích kilických⁹⁾
měl sídlo, stohlavou tu děsnou obludu,
jsem politoval, spatřiv, kterak podroben

byl mocí, Tyfon bouřný. Bohům veškerým
se vzepřel, hrůzu soptě z jícnu strašného, 355
a z očí metal strašlivého žáru blesk,
chtě vyvrátiti mocí panství Diovo.
Však postihla ho bdělá střela Diova,
blesk, kterýž šlehl z mračen, ohněm sršící,
jenž jeho řečí honosivých vyrazil 360
mu všecku chloubu. Do prsou byv udeřen,

9) Kilikie jest krajina v Malé Asii.

24

byl spálen, hrom mu sílu jeho rozdrtil.
A nyní leží tělo jeho nesmírné,
jsouc vlády prosto, blíže mořské úžiny,
a pod patou je Aitny drží mocná tíž. 365
Však na vrcholu hory sedí Hefaistos
a žhavé kuje železo. Kdys vyrazí
z ní proudy ohně, krutým zubem ničíce
kraj širý Sikelie, plody bohaté.
Tak soptit bude vztek svůj Tyfos strašného 370
a plamenného proudu šípy žhavými,
ač na uhel je spálen bleskem Diovým¹⁰⁾
Ty nejsi nezkušený; netřeba, bych já
tě poučoval. Zachraň se, jak rozumíš.
Já snášet budu ten svůj osud nynější, 375
až povolí v svém hněvu mysl Diova.

Okeanos.

Což, Promethee, nepoznáváš, chorobnou
že duši může dobrá rada vyléčit?

Prometheus.

Však jen když v čas kdo hledí srdce obměkčit
a rozjitřené myslí mocí nehojí. 380

Okeanos.

A jakou výtku v ochotě mé spatřuješ
v tom mém odhodlání? To mi vysvětli!

Prometheus.

Jen marnou práci, lehké mysli bláhovost.

Okeanos.

Nech při této mě chorobě! Jeť nejlepší
mít rozum, při tom nerozumným však se zdát. 385

¹⁰⁾ Předpovídá se tu výbuch Aitny r. 479 nebo 478 př. Kr. Ve v. 371 εεεε (přívál, proud) značí proudy tekoucí lávy. V. 370 nechávám na tom místě, kde je v rukopisech.

25

Prometheus.

Však ukáže se, toto že je chyba má.

Okeanos.

Je zjevno, že mě řeč tvá domů posílá.

Prometheus.

By soucit se mnou nevrhl tě v nenávisť.

Okeanos.

Snad toho, jenž teď drží stolec vševládný?

Prometheus.

Ať ten jen - střež se! - nezanevře na tebe! 390

Okeanos.

Tvé, Promethee, neštěstí mi výstrahou.

Prometheus.

Jdi, vzdal se, chovej smýšlení své nynější!

Okeanos.

Již spěchám, jak jsi řečí svou mě vybídl;
neb křídly tepe širé dráhy ovzduší
již čtyřnohý můj letoun. Věru že by rád 395
as v domácí již stáji údům pohověl.
(Odletí.)

Sbor.

S t r. I.

Já pro tvůj los neblahý lkám,
ó Promethee,
a proud soucitných z očí¹¹⁾ 400

11) Čtu eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee

26

mi slz tryská
a tvář mi smáčí vláhou.
Dle zákonů svých vlastních
Zeus takto hrozně vládne;
svou svrchovanou sílu
dal poznat starým bohům. 405

A n t. I.

I všeska zem žalostně lká,
a staroslavná
tvá čest výsosti plná
i čest pokrevných tvých 410
všem nářek budí,
kdož na západě bydlí
i v Asii kdož svaté
jsou sídlem. Soucit mají
s tvou žalnou trýzní lidé.

S t r. II.

Také panny, zemi Kolchů 415
bytující, v boji chrabré,
rovněž skythský lid, jenž sídlí
v dálných končinách země, kol
zálivu maiotského.¹²⁾

A n t. II.

Květ též asijského lidu 420
udatného, který v strmém
městě pod Kaukasem sídlí,
prudké vojsko, jež oštěpy
ostrými bouří v bitvách.¹³⁾

Ep.
Jen jednoho jsem mukám podlehlého zřel 425
již dříve. Byl Titan a bůh to Atlas; hanbou
byl stížen trvalé vazby
a do věčnosti nesmírnou a mocnou
i země i oblohy tíž
svým hřbetem udržuje.¹⁴⁾ 430

¹²⁾ Mínil se Amazony, bydlící na jihovýchodním pobřeží Černého moře v Kolchidě. Maiotský záliv je nyní Azovské moře.

¹³⁾ Asijský lid jsou asi Peršané; jejich město Ekbatana.

¹⁴⁾ Atlas nese na plecích svých oblohu a nohama udržuje zemi, aby s oblohou nespada v jeden celek.

27
A příboj mořský u nohou
mu hlučí, vzdychá mořská hloub,
i Hadovy též temné duní skryše;
ba žalným vzdechem i posvátných řek
se ozývají proudy.¹⁵⁾ 435

Prometheus.

Ó nemyslete, z hrdosti neb svévole
že takto mlčím; bolest hryze srdce mé,
když vidím, že jsem trýzněn takým způsobem.
A přec kdo vlastně jiný než já jediný 440
těm novým bohům přidělil jich úděly?¹⁶⁾
Než o tom mlčím; nebo nač bych vykládal,
co znáte? Avšak slyšte, kterak smrtelní
dřív bídne žili, dětem jsouce rovni; já
jim rozum vštípil, mysl jejich osvítil.
I řeknu vám to, nechtě lidí potupit, 445
než dobrodiní darů svých jen vyložit.
Neb předně hleděli sic, avšak nadarmo,
a neslyšeli slyšíce, než, po celý
svůj život jsouce podobni snů přízrakům.
vše slepě mátlí; ani domů výslunných 450
a z cihel zděných neznali ni tesařství,
než pod zemí jak hemžící se mravenci
se zdržovali v koutech slují bezslunných.
A neznali ni zimy známek bezpečných
ni kvetoucího jara, plody hojného 455
ni léta; bez rozmyslu všecko konali,
až já jsem teprv těžko poznatelné hvězd
i východy jim ukázal i západy.
I počítání, znamenitý výmysl,
jsem vynalezl, rovněž písma skládání, 460

15) Pro Promethea truchlí celá příroda; i samo sídlo boha Hada,
podsvětí.

16) Prometheus pomáhal Diovi k poražení Titanů a nabytí vlády (v. v. 219 n.) ; proto si přičítá zásluhu,
že moc všech bohů pochází od něho.

28

jež paměť je všeho, plodnou matkou věd.
A zvířata jsem první do jha zapřáhl,
jež sloužila jim při tahu a nošení,
by těžké práce smrtelníkům převzala ;
ba připřáhl jsem pod vůz uzdy milovné 465
též koně, chloubu bohatého přepychu.
I plachtokřídých lodí, mořem bloudících,
jim nikdo jiný nenalezl nežli já.
Ač takovou jsem lidem pomoc vyzkoumal,
sám bídný nemám nijakého prostředku, 470
jak z nynější své pohromy se vyprostit.

Náčelnice sboru.

Jest hanebno, co snášíš. Pozbyls rozvahy
a bloudíš; jako špatný lékař na mysli
jsi klesl, stížen chorobou, a neumíš
si najít léku, který by tě vyhojil.¹⁷⁾ 475

Prometheus.

Víc podivíš se, uslyšíc, jak veliká
jsem dále smyslil umění a pomůcky.
A největší jest toto: upadl-li dřív
kdo v nemoc, neměl nijakého prostředku
ni k požití ni k pití ani k mazání, 480
než nedostatkem léků chřadli, až jsem já
jim ukázal, jak mísit léky hojivé,
jichž působením brání se všem chorobám.
I věštectví jsem zřídil hojné způsoby
a vyzpytoval první, které vyplnit 485
se ze snů musí. Na hlasy jsem tajemné
je upozornil, na znamení na cestách.
I křivodrápých dravců let jsem stanovil
jim přesně, kteří přízniví jsou povahou

¹⁷⁾ Prometheus pomáhal jiným, sám sobě však pomoci nemůže; proto nazývá se tuto špatným
lékařem.

i kteří věští neštěstí, i jaký jest 490
jich všechněch život, jaké sváry mívají
i náklonnosti, společenství navzájem.
Těž útroh nezávadnost jsem jim ukázal,
i jaká barva jich je bohům příjemna,
i žluči těž a jater pestrou úměrnost.¹⁸⁾ 495
A zažeh kýty, zahalené v tuk, a kost
těž velkou křížní, tajemnému umění
jsem smrtelníky přiučil i znamení
jsem objasnil jim ohně, dříve záhadná.¹⁹⁾
Tak má se toto. Skryté země poklady, 500
jež prospěšné jsou lidem, měď i železo,
i stříbro, zlato - kdo by mohl tvrditi,
že našel dříve nežli já? Vím předobře,
že nikdo, nechce-li se chvástat neprávem.
Nuž krátkým slovem všecko toto shrň a věz, 505
že umění dal všecka lidem Prometheus.

Náčelnice sboru.

Jen nepomáhej smrtelníkům přes míru,
a sám se starej o sebe v tom neštěstí!
Mámť naději já dobrou, že, až vazeb těch
se sprostíš, stejně mocný budeš jako Zeus. 510

Prometheus.

Však nesplněn jest dosud los, že takto vše
se skončí. Tisícerým zdrcen trápením
a mukou, tak mám teprv vazbě uniknout;
však mnohem slabší nutnosti jest důmysl.

Náčelnice sboru.

A kdo je tedy správcem této nutnosti? 515

¹⁸⁾ Prometheus naučil lidi věstiti ze snů, z tajemných hlasů, ozývajících se někdy člověku, ze znamení, překvapujících ho na cestách, z letu a života ptáků a z útroh zabitých zvířat. Při této věštbě záleželo mnoho na bezvadnosti a útvaru jednotlivých vnitřností.

¹⁹⁾ Věstilo se i ze způsobu, jakým hořely zápalné oběti, přinášené bohům.

Prometheus.

Tří Moir to sbor a pamětlivé Lítice.²⁰⁾

Náčelnice sboru.

A Zeus je tedy slabší než ty bytosti?

Prometheus.

Co usouzeno, tomu ujít nemůže.

Náčelnice sboru.

Co Diovi je souzeno než věčně vlást?

Prometheus.

Však toho nedovíš se aniž o to stůj! 520

Náčelnice sboru.

Jest asi vážná věc ta, kterou ukrýváš.

Prometheus.

Vy jiných věcí hled'te! O té nikterak
vhod není mluvit, ale třeba tajit ji,
co možná; neboť jestliže ji uchovám,
mám strastem těm a vazbě ujít potupné. 525

Sbor.

Str. I.

Nikdy kéž vševládný Zeus
neopře se mínění mému svou mocí,
a kéž nikdy neváhám vzdávati bohům
pobožný obětní hod 530

²⁰⁾ Moiry jsou bohyně osudu a jeho věčných řádů, jemuž podléhají i bohové; Lítice (Erinye) dbají o to, aby nikdo řádů těchto nepřekročil.

tam, kde otce nezmary proud
jest Okeana! Ó kéž
nezhřeší nikdy má řeč!

Kéž mi toto v mysli tkví
a nesejde s ní nikdy: 535

A n t . I.

Příjemno života čas
všechn trávít v odvážných nadějích, duši
stále kojít rozkoší stkvělou. Však trnu
úzkostí, tebe-li zřím, 540
kterak na tisíce tě muk
zde krutě trýzní. Ty jsi
nechvěl se před Diem. Svou
vůli příliš smrtelných
si, Promethee, vážíš.

S t r . II.

Toť; příteli, nevděčný vděk!
Rci, kde je jaká pomoc? 545

Kdo z lidí ti přispěje? Což nepoznal jsi,
jak malátná jest jich mdloba,
rovná snu, jíž lidstva slepý
jest upoután veškeren rod?²¹⁾ 550

Neb nemohou nijak
smrtelní mařiti řád,
ježž ustanovil Zeus, svou vůlí.

A n t . II.

To poznávám, seznavši los
tvůj krutý, Promethee!
Ach, vzpomínám, jak má píseň jinak zněla. 555

když svatební kdys jsem koupel
slavila i lože snubní,
když lásky jsi probouzel žár
a věnem jsi získal
sestru mou za družnou choť;
a zasnoubil se s Hesionou.²²⁾ 560

21) Ve v. 548 čtu s rukopisy *eeeeeeee*, ve v. 550 n. *eeeeeee(eeeeeee) eeeeeeee*

22) Prometheus měl za choť dceru Okeanovu Hesionu; svatební koupelí míní se koupel nevěstina před svatbou.

I o

(s růžky na hlavě přizně se v divém spěchu).

Ký kraj to a lid? Kdo jest to, ježž zřím,
jak bouřemi běd se zmítá, těch skal
jsa, okovy spiat?
Co spáchal, že trestem mu taková smrt?
Nuž, řekni mi, ký
jest kraj to, kde nebohá bloudím? 565

Zas nějaká mě bídnou bodá trýzeň.
Ó bože! Přízrak Arga, syna země,
zas vidím, toho stookého strážce
Hle jde, sleduje mě zrak jeho lstný; 570
ni po smrti ho neukrývá země!
Z podsvětí na svět vyšed,
honí a štve mě bídnou, hladem týranou,
sem tam přes mořský ten břeh písčítý.²³⁾

Str.

Jak hra sdružených sem zní šalmají! ²⁴⁾
Smutný nápěv v sen uspává. 575
Ach, ach, běda. mně! Kam mě až
vede, kam, ta pouť daleká?
Jaký hřích, jaký hřích, Kronovče,²⁵⁾
jsem já spáchala, na mne ten -
běda, ach! - žes trest uvalil,
že ubohou mě, uštvanou hrůzou trýzně 580
až v šílenost, tak týráš?
Tvůj blesk sežni mne neb zem pohltiž,
obludám mě dej mořským v lup!
Oslyšeti nechtěj,
vládce, prosby mé!
Již dosti dálné bloudění 585
mě natrýznilo aniž mohu zvědět,

²³⁾ Strážce Ioina zabil z rozkazu Diova bůh Hermes.

²⁴⁾ Míni se pastýřská syrinx, několik to píšťal postupně kratších, slepených voskem.

²⁵⁾ Zeus je syn Kronův.

33

jak těm mukám ujdu
Zdaž hlas slyšíš můj, děvy hlas rohaté?

Prometheus.

Ba slyším děvu, štvanou trýzní mučivou,
dceř Inachovu. Láskou srdce Diovo 590
že rozehřála, nyní během dalekým
se soužit musí pro Heřinu nenávist.²⁶⁾

Io.

Ant.

A kdes zvěděl, jak se můj nazývá

otec? Rci, kdo jsi, ubohé,
kdo jsi, nešťastný že mě znáš, 595
jménem zveš mě mým pravdivým?
Nemoc mou, již mě bůh postihl,
jsi též poznal, ach, mučící
ostnem zlým a zlým blouděním.
Sem v potupném, jsouc mořena hladem, trysku 600
jsem přišla prudkým spěchem,
jak zlý udolal mě hněv Heřin. Kdo
z nešťastných je tak, jako já,
stíhán krutou strastí?
Ale zřetelně
mi vylož, co mne čeká dál, 605
zda lék jest proti strážni té a prostředek.
Znáš-li jaký, pověz!
Ó mluv, děvě té vylož vše bloudící!

P r o m e t h e u s .

Co zvědět žádáš, vše ti povím zřetelně
a prostou řečí, nehale to v hádanky, 610
jak káže slušnost hovořiti k přátelům.
Já ten jsem, jenž dal lidem oheň, Prometheus.

²⁶⁾ Hera, manželka Diova, proměnila ze žárlivosti Ioi v krávu a dala ji hlídati Argem.

3

34

I o .

Ó ty, jenž's podporou byl všechněm smrtelným,
proč snášíš trest ten, Promethee ubohý?

P r o m e t h e u s .

Však nad svou trýzní teď jsem právě přestal lkát. 615

I o .

Což nemohl bys službu tu mi prokázat?

P r o m e t h e u s .

Rci, čeho žádáš? Vše ti mohu povědět.

I o .

Nuž řekni, kdo tě na tu skálu připoutal?

P r o m e t h e u s .

Toť Diova je vůle, výkon Hefaistův.

I o .

A za jakou to vinu snášíš tento trest?

620

P r o m e t h e u s .

Jest dosti na tom, co jsem ti již vyjevil.

I o .

A k tomu řekni, jaká doba uplyne,
až bloudění své ukončím, já nebohá.

P r o m e t h e u s .

Jest lépe, nezvíš-li to, nežli když to zvíš.

35

I o .

Ó netaj mi to, co mám ještě vytrpět.

625

P r o m e t h e u s .

Však nezávidím tobě této služby své.

I o .

Proč váháš tedy, proč mi všeho nezjevíš?

P r o m e t h e u s .

Vše rád bych řekl, nechci tě však postrašit.

I o .

Jen nestarej se o mne! Mně to příjemno.

Prometheus.

Když tak si přeješ, třeba mluvit. Nuže slyš! 630

Náčelnice sboru.

Však ještě ne! Přej mně též dílu radosti!
Dřív na její se chceme zeptat chorobu;
nechť sama poví o svých zhoubných osudech
a zví pak příští útrapy své od tebe.

Prometheus.

Jest tvou to věcí, Io, prokázat jim vděk, 635
a zvláště proto, že jsou sestry otcovy;
neb stojí za námahu nad svým osudem
tam naříkat a kvílet, kde lze u oněch,
kdož poslouchají, vzbudit slzu soustrasti.

Io.

Ba nevím, jak bych mohla neposlechnout vás, 640
a proto jasným slovem vše, co žádáte,

3*

36

vám vypovím, ač jest mi věru bolestný
i výklad o té bouři, bohem vzbuzené,
a zkáze krásy, jež mne stihla nebohou.
Mně stále v noci v ložnici mé panenské 645
se zjevovala vidění, jež úlisnou
mi domlouvala řeči; Veleblážená
ty dívko, proč tak dlouho trávíš v panenství,
ač vzácný tobě kyne sňatek? Neboť Zeus
jest raněn střelou lásky k tobě palčivou 650
a touží po tvém objetí. Ty nevzpírej
se, dívko, loži Diovu, než k travnatým
si vyjdi Lery lukám, k stádům otcovým
a stájím, aby Zeus svou touhu ukojil.²⁷⁾
Sny takovéto každé noci tížily 655
mne nešťastnici, až jsem otci oznámit
se odhodlala tyto noční přízraky²⁸⁾
On hojně posílá do Pythy a Dodony²⁹⁾

se naposílal, aby zvěděl, kterak by
 se skutkem nebo slovem bohům zavděčil. 660
 Ti přinášeli domů věštby záhadné,
 jichž nebylo lze vyložit ni rozřešit.
 Však konečně zvěst jasnou dostal Inachos,
 jež zřejmě ukládala mu a kázala,
 že z otčiny a domu má mne vypudit, 665
 bych v dálných krajích země volně bloudila,
 ač nechce-li, by Diův ohněnosný blesk
 naň sjele a celé pokolení zahladil.
 Těch věštek Loxiových otec poslechl³⁰⁾
 a vypudil mě, z domova mě vyloučil, 670
 ač nechtěl tomu on ni já. Jho Diovo
 však nutilo ho jednat tak i s odporem.

27) Lerna bylo bažinaté jezero na pobřeží Argolidy, v níž vládl otec Ioin Inachos.

28) Čtu s ruk. med. eeeeeeeeeeeeeeeee

29) Pytho (Delfoi) byla stará a slavná věštírna Apollonova ve Fokidě, Dodona věštírna Diova v Epeiru.

30) Loxias slul Apollon.

37

A ihned zmátl můj se duch i podoba.
 Jáť rohatá, jak zříte, střečkem kousavým
 jsouc pobodána, ku prameni čistému 675
 jsem uháněla Kerchny tryskem šíleným
 a zdroji Lernity; ³¹⁾ zeměrodý provázek
 mě pastýř Argos, v prchlivosti nezkrotný,
 mou cestu zraky svými střeha četnými.
 Však života ho nenadálá zbavila³²⁾ 680
 a náhlá smrt. A já, jsouc střečkem bodána
 jsem bičem božím hnána z kraje do kraje.
 Již slyšíš, co se stalo. Můžeš-li mi však
 mé příští trudy věstit, mluv jen! Nelituj
 a nechláchol mne slovem lživým! Nejhorší 685
 jest po mém soudu chorobou řeč smyšlená.

S b o r .

Žel, ó žel! Přestaň již!³³⁾
 Nikdy já, nikdy já nemněla,³⁴⁾
 že v sluch dojde můj ta zvěst úžasná,
 že na pohled tak strašnými a zlými 690
 ranami, mukami, hrůzami bude
 jak dvojbrítkým bodcem můj poděšen sluch.³⁵⁾
 Ó zlá sudbo, sudbo,
 jak trnu, vidouc Ioinu trýzeň! 695

Prometheus.

Ty naříkáš, jsi plna strachu před časem,
Jen sečkej, až též o ostatním uslyšíš.

Náčelnice sboru.

Mluv, vylož jí to! Jestli' chorým příjemno,
když dobře napřed znají příští trápení.

31) Kerchne byl pramen, živící jezero Lernu.

32) Čtu m. m., ač i toho čtení bylo by lze hájiti.

33) Ponechávám ruk. čtení m.

34) Čtu m. ruk. m.

35) Čtu s ruk. m.

38

Prometheus.

Co přáním bylo vaším, toho ode mne 700
jste snadno došly; neboť nejprv o jejích
jste žádaly si zvědět strastech z jejích úst.
Teď o ostatním slyšte, jaké útrapy
má snášet tato dívka z vůle Heřiny.
Ó dcero Inachova, do srdce si vštěp 705
má slova, abys konec poznala svých cest.
Ty obrať se a odsud nejprv ubírej
se v nezorané kraje k slunce východu,
a přijdeš ke kočovným Skythům. Na vozech
ti krásnokolých v krovech z proutí vysoko 710
jsou usídlení, luky dalekostřelné
jich zbraní. Těm se nebliž, ale miň jich kraj
a k jekotnému kroky obrať příboji!³⁶⁾
Tu Chalybové, kovající železo,
jsou sleva sídlem. Těm se musíš vyhnouti; 715
jsouť k cizím lidem nevlídní a divocí.³⁷⁾
I přijdeš k Dravé řece, právem zvané tak.
Té nepřekračuj - nesnadnoť ji přebrodit --,
než dojdeš ke Kaukasu, nejvyšší to z hor,
kde pod vrcholem samým chrlí řeka ta 720
své proudy. Třeba nebetyčná temena
těch hor ti přejít, potom cestou polední
se dát, kde dostaneš se k vojsku Amazon,
jež mužů nenávidí. V Themiskyře ty
se kolem Thermodonta jednou usadí, 725

kde drsná skála salmydesská z moře ční,
všem plavcům nehostinná, loděm macecha.³⁸⁾

³⁶⁾ Skythy kočovné klade Aischylos kamsi na sever od Černého moře blízko Okeanu, jenž zemi obtéká. Všecky zeměpisné výklady, podané tuto i později, jsou dosti zmatené a zakládají se na nepřesných výkladech řeckých obchodníků, kteří až do těch krajů docházeli.

³⁷⁾ Chalybové bydlí patrně podle Aischyla východně od Skythů a blíže Kavkazu. Kterou řeku nazýval Aischylos D r a v o u (#####), jest nejisto.

³⁸⁾ Themiskyra, pozdější sídlo Amazon, leží na severním pobřeží Malé Asie; podle Aischyla bydlily dříve kdesi na jih od Kavkazu -

39

Ty cestu ukáží ti s velkou ochotou.
I dostaneš se potom k šíji kimmerské,
jež u těsné je brány mořské. Tuto miň, 730
pak srdnatě jen překroč průliv maiotský!³⁹⁾

A slavná pověst o tvé cestě udrží
se věčně mezi lidmi. Bude nazývat
se Bosporem ten průliv. Půdu evropskou
pak opustíš a vkročíš na souš asijskou.⁴⁰⁾ 735

Zda nezdá se vám ve všem stejně násilný
že panovník je bohů? Smrtelnici tu
on, bůh, chtě svést, tím ji stihl blouděním.
Ó děvo, při svém sňatku věru trpkého
jsi nápadníka dostala. Co slyšíš teď, 740
to, věz, že tvých je strastí sotva úvodem.

I o .

Ach, ach! Běda, běda, ach!

Prometheus.

Zas naříkáš a vzdycháš. Co as učiníš,
až o zlu, jež tě ještě čeká, zaslechneš?

Náčelnice sboru.

Což ještě další útrapy jí předpovíš? 745

Prometheus.

Ba celé bouřné moře trýzní neblahých.

Salmydessos byl blíže západního pobřeží Bosporu na Černém moři a jest od Themiskyry velmi vzdálen. Patrně si Aischylos pozdější sídla Amazon představoval velmi rozsáhlá.

³⁹⁾ Těsnou branou mořskou a průlivem maiotským míní se tu úžina kerčská (Bosporos kimmerský), kimmerskou šíjí nějaký výběžek země u té úžiny.

⁴⁰⁾ Bosporos (= εεεεεεεεεε) značí „gesta krávy“ (Io proměněna byla v krávu). Bosporos kimmerský pokládá se tu za hranici mezi Evropou a Asií.

40

I o .

Zda jest mi tedy život ziskem? Nemám hned
se vrhnout s drsné skály té, a rozrazíc
si o zem hlavu, ujíti všem pohromám?
Jest věru lépe život rázem ukončit 750
než po všechny dni příští snášet útrapy.

P r o m e t h e u s .

Ty věru těžce mou bys trýzeň snášela;
neb osudem mi nedopřáno zemřítí.
To jediné by zbavilo mě útrap mých.
Však dřív mi žádný konec trýzně nekyne, 755
než se své samovlády svržen bude Zeus.

I o .

Což jest to možno, by byl s vlády svržen Zeus?

P r o m e t h e u s .

Ty s radostí as viděla bys jeho pád.

I o .

Jak ne, když snáším křivdu z vůle Diovy!

P r o m e t h e u s .

Že tomu jest tak, možno tobě potvrdit. 760

I o .

A kdo mu vyrve jeho žezlo vladařské?

P r o m e t h e u s .

Jen on sám sobě lehkovážným úmyslem.

Io.

A kterak? Pověz, ač-li ti to neškodí.

Prometheus.

V ten sňatek vejde, jenž ho bude mrzet kdys.

Io.

Zdá s bohyní či ženou? Smíš-li, pověz to! 765

Prometheus.

Co chceš s tím? Neboť nesmím a tom vykládat.

Io.

Zda sežene ho s trůnu jeho manželka?

Prometheus.

Ta syna zrodí, silnějšího nad otce.

Io.

A nemožno mu tento osud odvrátit?

Prometheus.

Ba nemožno, leč já bych z pout byl vyproštěn. 770

Io.

Kdo sprostí tě jich proti vůli Diově?

Prometheus.

To vykonat má některý z tvých potomků.

Io.

Co díš? Má syn můj zbaviti tě toho zla?

Prometheus.

Tvůj po desíti jiných třetí potomek.

42

Io.

Však tuto věštbu není snadno pochopit. 775

Prometheus.

A nechtěj ani poznat vlastní lopoty!

Io.

Ó nebeř mi zas zisku, jež mi nabízíš!

Prometheus.

Jen jedním z obou výkladů tě obdařím.

Io.

Rci, které jsou to, dej mi z obou vyvolit!

Prometheus.

Ba dám. Nuž zvol si, buď bych jasně budoucí 780
tvé strasti zjevil nebo kdo mě vyprostí.

Náčelnice sboru.

Ty odhodlej se prokázat i této vděk
i mně a neodpírej nám svých výkladů.
Té oznam tedy další její bloudění
a mně zas, kdo tě vyprostí. To zvědět chci.

Prometheus.

Když přejete si, nebudu se vzpírat
a všechno vypovím vám, po čem toužíte.
Dřív tobě, Io, bludnou pout tvou vyložím,
již vpiš si v pamětlivé desky duše své.
Až překročíš ten průliv, pevnin hranici, 790

krok obrať ke žhoucímu slunce východu⁴¹⁾
i kráčeš přes šum mořských vln, až dostaneš
se do Kistheny ke Gorgonským rovinám,

⁴¹⁾ Čtu ~~xxxxxxxxxx~~ m. ruk. ; ~~xxxxxxxxxx~~ v. o věci pozn. 38.

43

kde staré dcery Forkyovy bytují⁴²⁾
Jsou tři, tvar mají labutí, zub jediný 795
a jedno oko společné; ni slunce zář
ni noční luna nikdy na ně neshlíží.

Jim blízko tři jsou okřídlené Gorgony,
jich sestry, s hadím vlasem, lidem protivné.
Kdo ze smrtných je shlédne, duši vydechne. 800

Jest hrozná stráž ta, o níž tobě vykládám.⁴³⁾
Slyš o jiné též podívané strašlivé!
I ostrozobých, zuřivých se nohů střež,
psů Diových, a též se vojska jízdného
střež jednookých Arimasů. Bytuj 805

kol zlatonosných proudů řeky Plutona.
K těm ty se nebliž! Přijdeš v zemi dalekou,
kde černí lidé u slunečních pramenů
jsou sídlem, v kraji, kde je řeka Aithiops.⁴⁴⁾

Jdi podél jejích břehů, až se dostaneš 810
k těm peřejům, kde vylévá z hor Byblových
proud sladké vody pitné svatá řeka Nil.

Ta povede tě v nilskou zemi trojhrannou,
kde sídlo teprv založiti daleké
jest tobě, Io, souzeno i potomkům. 815

Však zdá-li se ti temné cos a záhadné
snad z toho, ptej se znova, zvěď to zřetelně!
Mám více chvíle k tomu než bych sobě přál.

Náčelnice sboru.

Nuž, máš-li ještě z jejích zhoubných bludných cest
jí něco říci, čehos pomínul neb co 820

⁴²⁾ Moře, přes které má Io kráčet, jest snad moře Kaspické; Kisthene jest nějaká báječná krajina na dalekém východě, kde bydlely báječné bytosti Graie, dcery Forkyovy, a Gorgony.

⁴³⁾ Graie i Gorgony, jakož i báječní nohové a Arimasové hlídají končiny východní, kde skryto zlato a jiné poklady.

⁴⁴⁾ Řeka Aithiops je patrně horní tok Nilu v zemi Aithiopů; Nilem slula tato řeka až od prvního katarraktu u Elefantiny a Syeny (Assuanu). Trojhranná země jest aegyptské Delta.

44

snad zbývá, řekni! Paklis řekl vše, vděk nám
zas prokaž, jak si přeješ. Nezapoměls as.

Prometheus.

Již celý průběh bludných cest svých slyšela.
By věděla však, že jsem planě nemluvil,
co vytrpěla, než sem přišla, vyložím 825
a pravdy slov svých toto jí dám svědectví.
Však množství jiných výkladů tu pominu
a ke konci hned bludných cest tvých přikročím.
když do krajiny molosské ses dostala
a k srázné hoře Dodonské, kde věštírna 830
a sídlo Dia Thesprotského, kde ten div
je k víře nepodobný, duby prorocké,
jež věstily ti jasně a ne v záhadách,
že slavnou máš se státi chotí Diovou - ⁴⁵⁾
zda lichotí ti libá na to vzpomínka? -: 835
ty odtud střečkem štvána cestou pobřežní
ses dala k velké zátoce až Rheině
a od ní zpětným během hnána jsi až sem.
Ten mořský chobot pro vše doby budoucí
se zváti bude, věz to dobře, Ionským 840
a lidem všem tvé pouti bude památkou.⁴⁶⁾
Co pravím tuto, to jest tobě svědectvím,
že víc má mysl vidí než co patrné.
Co zbývá, vám i této řeknu společně,
zas do stop vkroče dřívějších svých výkladů. 845
Jest v dálném kraji země město Kanobos,
kde ústí Nil a kde jsou jeho náplavy.
Tam Zeus ti rozum navrátí, a milostně
se dotkna tebe rukou, zplodí potomka.
Ty černého pak Epafa tam porodíš, 850
jenž bude zván dle toho, jak jej zplodil Zeus,

⁴⁵⁾ Molossové a Thesprotové sídlili v Epeiru;- tam v Dodoně věstilo se ze šumění listí dubů Diových.

⁴⁶⁾ Zátoka bohyně Rhey jest moře ionské, jež se arci nezve podle Ioe.

45

jsa pán vší země, již Nil širý zvlažuje⁴⁷⁾
A páté jeho pokolení, padesát
to dívek, zpět se do Arga zas dostane.⁴⁸⁾
Ty prchnou před pokrevným sňatkem s bratranci, 855
již, potřeštění láskou, jako luňáci
ty holubice budou honit. Přijdou tam
po sňatcích se hnáti budou záhubných;

však bůh jim nedopřeje užít lásky té.
 Zem Pelasgů je ženskou vraždou uvítá, 860
 a zahubí je bdělá v noci odvaha
 neb každá žena muže zbaví života,
 meč stopíc v krvi na dvou stranách broušený.
 Kéž tak mé nepřátele Kypris postihne!⁴⁹⁾
 Však jednu z dívek kouzlo lásky omámí, 865
 by nevráždila chotě, ale otupí
 se její vůle. Zvolí jedno z obého:
 než krvelačnou slouti raděj zbabělou.
 Ta v Argu zrodí pokolení královské.
 Slov mnoho třeba k zevrubnému výkladu. 870
 A z toho rodu vzejde věru odvážný
 a lukem slavný potomek; jenž trápení
 mne toho sprostí. Takou věštbu zjevila
 mi matka Themis, Titanovna pravěká.⁵⁰⁾
 Však jak a kterak, k tomu třeba mnoha slov, 875
 a zviš-li o tom, zisk ti z toho nevzejde.

Io
 (stížena náhlou šíleností).

Vpřed, vpřed, jen vpřed!

⁴⁷⁾ Epafos (řecké jméno za egyptské Apis) zván prý tak, že zplozen byl pouhým dotknutím Diovým. Jest to slovní hříčka se slovem *επισπασσει* (dotýkatí se).

⁴⁸⁾ Padesát dcer krále aigyptského Danaa prchlo před svými bratranci, padesáti syny Aigyptovými do země Pelasgů, totiž do Arga. Tam Danaovny zasnoubeny se svými bratranci, ale ve svatební noci všechny povraždily své ženichy. Jediná Hypermestra ušetřila svého ženicha a bratrance Lynkea.

⁴⁹⁾ Kypris je bohyně lásky Afrodite.

⁵⁰⁾ Ve v. 872 se držím ruk. čtení. Slavný lukostřelec, potomek Ioin, jest Herakles.

46

Zas tráví mě žár, zas třeští můj duch
 a střečkův opět mne pohání hrot;
 jenž bez ohně kut.⁵¹⁾ 880
 Jak ze strachu buší mé srdce mi v hrud',
 jak kolkolem divě se točí můj zrak!
 Jak zběsilý dech mne šílenství ven
 zas pudí z dráhy, jak plete se řeč!
 Má zmatená slova jsou bezděčnou vln 885
 mé strašlivé záhuby hříčkou.

(Odkvapí)

Sbor.

Str.

Moudrý byl, moudrý byl věru,
prvý kdož tu myšlenku uvážil v duchu.
svými pak ústy ji hlásal,⁵²⁾
nejlepší že sňatek jeten, jenž stavu přiměřen. 890
Kdo chud, ten nemá toužiti po sňatku s tím,
kdo je příliš na svoje bohatství hrd
ani kdo se vzácným rodem honosí.

A n t .

Velebné Sudičky, ó kéž
nikdy, nikdy neuhlídáte, že družkou
stávám se Diova lože, 895
aniž se mi snoubencem staň
kdos z bohů nebeských!
Jáť trnu hrůzou Ioe panenství zříc,
lásky k muži pohřešující, již trud
blouznění zle stíhá, Herou seslaný⁵³⁾ 890

E p .

Já nebojím se, po rovném
jen sňatku toužíc. Boží zrak
kéž nespátří mne, jemuž nelze prchnout!⁵⁴⁾

51) Hrot kutý bez ohně, není hrot skutečný, nýbrž neviditelný osten šílenství, který Iou pohání.

52) Míni se tu řecký mudrc Pittakos, jenž pronesl podobný výrok. Ve v. 887 nechávám čtení ruk.

53) Ve v. 894 chybí v ruk. slabika, v překladu doplněná; ve v. 898 čtu ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~(m. ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~).

54) Vynechávám ~~xxxxxx~~ a ~~xxxx~~, ponechávám ~~xxxxxxxxxx~~.

47

Toť nesnadný a těžký boj,
jejž nelze vést. Kde octla bych se, nevím. 905
Neboť nezřím, kterak bych
Diově prchla vůli.

P r o m e t h e u s .

Však ponížení, ač jest ducha zpupného,
se věru ještě dočká Zeus; neb uzavřít
se chystá sňatek, kterýž s vlády strhne jej
i s trůnu do záhuby. Tehdy vyplní 910
se věštba Krona, otce jeho, úplně,
jíž proklel ho, jsa z dlouhé vlády vyháněn.
A nikdo z bohů nemohl by vyjevit
mu jasně, kterak ušel by té pohromě,
jen já. Já vím to, vím i jak. Ted' na trůně 915
nechť tedy sedí s důvěrou a v oblačný

hrom spoléhá a mává střelou ohnivou!
Neb to mu věru nepomůže nikterak,
by hrozným pádem neklesl a potupně.
Sám na sebe si zápasníka takého 920
teď chystá zázračného, v bojích vítěze.
Ten věru oheň najde blesku mocnější
a strašný rachot, mohutnější nežli hrom.
I mořský trojzub, kopí Poseidonovo,
to zlo, jež zemí chvěje, rovněž roztříští.⁵⁵⁾ 925
Pak pozná, až se sřítí v tuto pohromu,
jak rozdílno je panovat a otročit.

Náčelnice sboru.

Tím, čeho sám si přeješ, hrozíš Diovi.

Prometheus.

To pravím, co se stane a co také chci.

Náčelnice sboru.

A třeba čekat, že kdo Diem povládne? 930

⁵⁵⁾ Čtu v ruk. eeeeeeeeeeeeeeeee.

48

Prometheus.

I těžší nad to snášet bude útrapy.

Náčelnice sboru.

Což nehrozíš se metat slova taková?

Prometheus.

Proč mám se bát? Mně zemřít není souzeno.

Náčelnice sboru.

Však trýzeň na tě sešle, této trapnější.

Prometheus.

Ať jedná jen tak! Všeho musím čekati.

935

Náčelnice sboru.

Jsou moudří, kdož se Adrasteii klanějí.⁵⁶⁾

Prometheus.

Kloň, koř se, lichof tomu, kdo má právě moc!

Já o nic méně nedbám nežli o Dia.

Nechť jedná, vládne krátký čas ten, jak si chce;
neb bohům panovati dlouho nebude.

940

Než věru Diova tu vidím běhouna
a sluhu toho panovníka nového.

Ten jistě přišel s novým jakýms poselstvím.

Hermes.

Ty mudrci, ty velezpupný zpupníku,
jenž's proti bohům hřešil, čestné výhody
dav lidem, k tobě mluvím, ohně zloději!

945

⁵⁶⁾ Adrasteia (Nemesis) jest bohyně osudu.

49

Můj otec poroučí ti o sňatku, jímž má
být vlády zbaven, o němž chlubně hovoříš,
mu pověděti, a to nijak v hádankách,
než jasně všecko vyjev! Nechtěj způsobit
mi dvojí cestu, Promethee! Vidíš přec,
že Zeus se nedá obměkčiti průtahy.⁵⁷⁾

950

Prometheus.

Tvá řeč je věru přísná, plná hrdosti,
jak služebníku bohů mluvit přísluší.

Jste noví vládci z nedávna a myslíte,
že hrad váš prost je pohrom. Což jsem neviděl,
jak dva již vládci z něho byli vyhnáni?⁵⁸⁾

955

A třetí, jehož vyhnaného potupně
a záhy spatřím, to jest vládce nynější.

Snad myslíš, že těm novým bohům nahnati
chci strachu jen a hrůzy? Toho naprosto
jsem dalek. Ty však cestou, kterous přišel, zpět
zas spěchej! Nezvíš nic, nač ptáš se, ode mne.

960

Hermes.

Však takovými také dříve smělostmi
ty sám jsi v přístavu se zakotvil těch bled. 965

Prometheus.

S tvým otročením toto svoje neštěstí,
to dobře věz, bych věru nikdy nesměnil.

Hermes.

Jest lépe, myslím, této skále otročit
než stát se věrným poslem otci Diovi.

Prometheus.

Kdo, výsměch trží, musí se tak vysmívat.⁵⁹⁾ 970

⁵⁷⁾ Prometheus naznačoval, že bez dlouhého vyjednávání nepoví Diovi o svém tajemství.

⁵⁸⁾ Dva vládci: Uranos a Kronos.

⁵⁹⁾ Před tím veršem vypadl, jak se zdá, verš.

50

Hermes.

Jsi hrd, jak zdá se, na ten stav svůj nynější.

Prometheus.

Že hrd? Ó kéž bych takto hrdé uviděl
své nepřátele! K nim i tebe počítám.

Hermes.

Což mne též viníš nějak ze své pohromy?

Prometheus.

Bych zkrátka mluvil, nenávidím bohů všech,
již za přispění trýzní mě tak bezprávně. 975

Hermes.

Z tvých zjevno slov, že šíliš těžkou chorobou.

Prometheus.

Ač chorobou-li nenávidět nepřátel.

Hermes.

Ty urputníkem byl bys, kdybys šťasten byl.

Prometheus.

Ó žel!

Hermes.

Ó žel! To slovo neznámo je Diovi.⁶⁰⁾

980

Prometheus.

Však všemu naučí ho prchající čas.

Hermes.

Ty rozumně si vésti dosud neumíš.

⁶⁰⁾ Zeus nedá se obměkčiti naříkáním.

51

Prometheus.

Ba věru. Vždyť bych s tebou, sluhou, nemluvil.

Hermes.

Nic, zdá se, z toho, co chce otec, neřekneš.

Prometheus.

Tím z dluhu svého splatil bych mu ovšem vděk.⁶¹⁾

985

Hermes.

'Ty věru se mi jako chlapci vysmíváš.

Prometheus.

Což nejsi jím, ba bláhovější nad chlapce,
když čekáš, že se čeho dovíš ode mne?
Neb není trýzně, není prostředku, jímž Zeus
by přiměti mě mohl, bych to zjevil dřív, 990
než uvolněna budou pouta potupná.
A proto nechať metá žhoucí plameny
a bělokřídlym sněhem nebo podzemským
nechť hřměním všecko převrátí a přemetá!
Neb z toho nic mne neoblomí, abych mu 995
snad oznámil, kým z vlády má být vypuzen.

Hermes.

Nuž rozvaž, zdali taká řeč ti pomáhá!

Prometheus.

To dávno již jsem rozvážil a rozmyslil.

Hermes.

Ó odhodlej se, odhodlej se, bláhovče,
sud' správně v této nynější své pohromě! 1000

⁶¹⁾ Prometheus mluví ironicky: Kdybych mu tajemství vyjevil, prokázal bych mu službu za to, čím jsem mu povinen (t. vskutku za trest, kterým mě stihl).

4*

52

Prometheus.

Jen obtěžuješ marně, jak bys kamenu
chtěl domlouvati. Nemysli, že Diovy
se vůle zhrozím, že kdy změkne mysl má
a prosit budu toho, k němuž nenávisť
mám hroznou, ruce jako žena vzpínaje, 1005
by pout mě těchto zbavil. Toho dalek jsem!

Jak zdá se, plýtvat bych tu slovy nadarmo.
Tvé srdce prosbou neměkne a netaje,
než jako hřebec, zapřažený po prvé,
se vzpínáš, hryžeš uzdu, strásáš otěže. 1010

Jen málomocným vzpíráš se však úskokem;
 neb smělost sama o sobě, když nedruží
 se k ní též rozum, nemá síly nijaké.
 I rozvaž, mým-li nepovolíš domlouvám,
 jak děsná bouře, jaké vlnobití béd 1015
 tě stihne nedvratně. Neboť nejprve
 tu drsnou skálu otec hromem rozdrťí
 a žářem blesku. V jejích troskách pochová
 tvé tělo, pojme skalnaté tě náručí.
 A dlouhou dobu přečkáš, než zas na světle 1020
 se octneš. Tu pak okřídlený, krvavý
 pes Diův, orel, hltavě tvé veliké
 ti tělo v cáry bude sápat celý den,
 jak nepozvaný přilétaje hodovník,
 a pást se bude na tvých játrech zčernalých. 1025
 A nečekej dřív konce toho trápení,
 než bůh se najde nějaký, jenž přejal by
 tvou trýzeň, jenž by do mrákovy podsvětní
 chtěl sestoupit a v temnou propast Tartaru.⁶²⁾
 A proto si to rozvaž! Nejsouť smyšlená 1030

⁶²⁾ Kentaur Chiron, poraněn jsa jedovatým šípem Herakleovým a stížen ranou nezhojitelnou, uvolil se vskutku sejít do podsvětí a vysvoboditi Promethea. Tartaros jest nejhlubší propast v podsvětí.

53

to prázdná slova, než až příliš pravdivá.
 Vždyť lháti neumějí ústa Diova,
 než splní každé slovo. Ty se rozhlédni
 a počínej si rozumně a nemysli,
 že smělost jest kdy lepší zdravé rozvahy. 1035

Náčelnice sboru.

Nám zdá se, že ne nevhod Hermes promluvil.
 Onť vyzývá tě zanechati smělosti
 a po moudré se rozhlížeti rozvaze.
 Nuž poslechni! Jeť hanbou chybit moudrému.

Prometheus.

Co zvěstoval ten, to předobře vím. 1040
 Však není to hanba, když snáší kdo zlo,
 jímž od soka svého je postižen sok!
 A proto nechť blesku šleh klikatý Zeus
 a dvojbřítký na mne jen metá, a vzduch
 ať dunění hromu i divokých vztek 1045

ať rozráží větrů a v základech svých
i kořenech bouří se otřásá zem!
Ať přívalem prudkým vln mořských hvězd
těž nebeských dráhy jen rozmetá Zeus,
a s výše krutý nechť nutnosti vír 1050
dle rozkazu jeho až v mráкотnou tmu
mne Tartara srazí! Však nikterak přec
tím nezpůsobí mé zkázy!

Hermes.

Z úst pomatenců lze slyšeti jen
i záměry také i takovou řeč. 1055
Zda nesvědčí slova ta honosná, duch
že jeho je zmaten? Zda mírní se snad
ta šílenost jeho? Však vy, v nichž on
cit lidskosti budí svým trápením, hned

54

se na rychlo dál z těch uchylte míst, 1060
by zachvácen mdlobou snad nebyl váš duch,
řev hrozný až ozve se hromu.

Náčelnice sboru.

Veď jinakou řeč a k tomu mě měj,
v čem poslechnout mohu! Však slov, jež z úst
jsi vypustil nyní, těch nelze mi snést. 1065
Jak k špatnosti můžeš mě pobízet? Já
chci snášeti s ním, co vytrpět má.
Neb nenávist mít jsem zvykla si k těm,
kdo strůjci jsou zrad.
Tou pohrdám chorobou nejvíc. 1070

Hermes.

Nuž v paměti mějte tu předpověď mou
a na osud svůj, až stihne vás zlo,
si nenaříkejte a nercete, Zeus
že vrhl vás v trest, jež nebylo lze
vám předvídat. Tím jste vinny jen vy! 1075
Vy dobře to víte! Ne tajemně snad
a z nenadání v tu záhuby síť
se zapletete, jež bez konce jest,
svou vlastní zaslepenosti.

(Odkvapí.)

Prometheus.

Však věru ne slovem, než skutkem již 1080
se otřásla zem

a hlubokým duní již rachotem hrom.
Hle, klikatých blesků se ohnivá zář
již po nebi kmitá a v kotoučích prach
se do výše nese a se všechněch stran 1085
i všelikých větrů se pozvedá dech,
jež pouštějí v prudký se navzájem boj,

55

a smíšeno spolu je moře i vzduch.
A takovou bouří, jež vzbuzuje děs,
mne stíhá za trest, jak patrně, Zeus. 1090
Ó velebná matko, ó nebe, kde zdroj
všem společný světla svou koná pout,
hle vizte, jak bezprávně trpím!

(Propadne se i se skalou, na níž je ukován, i se sborem, kterýž se kolem něho seskupil.)
